

Asia: lin strategisen yleiskaavan 2040 2. ehdotusaineisto

lin kunta
kirjaamo@ii.fi

Lausunto

1 Johdanto

lin kunnanhallitus pyytää Luonnonvarakeskukselta lausuntoa lin strategisen yleiskaavan 2. ehdotusaineistosta. Yleiskaavan tavoitteena on ohjata kunnan maankäytön suuria linjoja ja tukea kunnan strategisia tavoitteita. Sen pääteemoja ovat mm. ympäristöarvot ja elinkeinot.

2 Lausunto

Pyydettynä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Luke näkee, että kaavan pääteemojen mukaisesti ympäristöarvojen ja elinkeinojen yhteensovittaminen kaavassa on tärkeää.

lin strategisen yleiskaavan 2040 kaavaselostuksessa poronhoitoon viitataan vain hyvin yleisellä tasolla ja ainoastaan muutamissa kohdissa. Kaavaselostuksen liitteenä on kuitenkin suhteellisen laaja poronhoitoliite (Liite 4.).

lin strategisen yleiskaavan kaavaselostuksessa (liitteenä) on päällisin puolin kuvattu ne tärkeimmät tekijät ja vaikutukset, joita maankäytön muutoksilla voi poronhoidolle olla. Kaavaselostuksessa poronhoidon asema huomioidaan kuitenkin lähinnä yleisinä vaatimuksina huomioida poronhoito, sen erityisasema ja poronhoidon rakenteet sekä laidunalueet jatkosuunnittelussa ja erilaisten toimenpiteiden sekä hankkeiden toteutuksessa. Suoria poronhoidon toimintaedellytyksiä parantavia suunnitelmia ei kuitenkaan juurikaan esitellä, lukuun ottamatta mahdollista Oijärven ympäristön kehittämistä ja turvetuotantoalueiden ennallistamista.

Mikäli yleiskaavan mahdollistamat muutokset toteutuisivat täysimittaisina, rajaisivat ne poroelinkeinojen toimintamahdollisuuksia kunnan alueella. Se kuinka suuria vaikutuksia poronhoitoon tulee käytännössä kohdistumaan, riippuu erityisesti siitä, missä määrin energiantuotanto ja kaivostoiminta tulevat kunnan alueella lisääntymään. Jo tällä hetkellä erityisesti tuulivoiman osalta poronhoidon toimintaedellytykset ovat kaventuneet. Poronhoitoliitteessä nostetaan esille potentiaaliset sekä valmistelussa ja käytössä olevat energiantuotantoalueet ja kaivosvyöhyke. Niiden potentiaalisesti merkittävät vaikutukset poronhoitoon todetaan, mutta mahdollisia haittoja korvaavia tai pienentäviä konkreettisia toimia ei yhäkään esitetä. Nämä jätetään pääosin jatkosuunnittelun ja YVA-menettelyjen tehtäviksi.

Kokonaisuudessaan lin strategisessa yleiskaavassa ei poronhoidon toimintaedellytysten parantamista ole merkittävästi huomioitu. Parhaimmillaankin kaavassa pyritään korkeintaan turvaamaan poronhoidon mahdollisuus säilyä kunnan alueella lisääntyvistä häiriötekijöistä huolimatta. Ainoa poronhoidon toimintaedellytyksiä mahdollisesti parantava isompi konkreettinen tavoite on Oijärven ympäristön kehittäminen.

Toteutuessaan Oijärven alueella tehtävät ennallistamistoimet voisivat tuoda poronhoidolle lisää laidunaluetta. Vastineeksi poronhoidon toimintaedellytyksiä rajoittavia maankäyttöhankkeita ja niille osoitettuja potentiaalisia alueita on useita, joista merkittävimiksi nousevat energiantuotanto ja kaivostoiminta.

Luke katsoo, että lin strategisessa yleiskaavassa (liitteinen) poronhoito on huomioitu ja kuvattu kohtuullisesti. Konkreettiset poronhoitoa mahdollisesti tukevat esitykset jätetään kuitenkin jatkosuunnitelmissa tehtäviksi, sillä varsinaisia poronhoidon toimintaedellytyksiä parantavia suunnitelmia yleiskaavassa on niukasti. Luken arvion mukaan, kaavassa visioidut ja osin jo suunnitteilla olevat maankäyttötoimet kokonaisuudessaan heikentäisivät poronhoidon asemaa kunnassa. Luke katsoo, että mikäli esitetyssä strategisessa yleiskaavassa poronhoidon aseman turvaamista ei konkreettisemmin pystytä kuvaamaan, tulisi poronhoito ja siihen kohdistuva vaikutusarviointi tehdä riittävän monipuolisesti jatkosuunnittelussa ja hankkeiden toteutuksessa sekä YVA-menettelyissä ja muissa lupaprosesseissa.

Luke korostaa, että poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulee tukeutua poronhoitoon liittyviin tutkimuksiin, tietoihin ja aineistoihin sekä paliskuntien kanssa käytävään vuoropuheluun ja tiedonvaihtoon. Luke katsoo myös, että mikäli alueen poronhoidon toimintaedellytyksiä halutaan turvata tai jopa parantaa, tulisi poronhoitoa uhkaavien isojen maankäyttöhankkeiden (kuten tuulivoima ja kaivostoiminta) yhteydessä pohtia myös mahdollisten korvaavien laidunalueiden ennallistamista ja muita poronhoitoa tukevia toimia. Esitetty strateginen yleiskaava tarjoaa myös tähän mahdollisuuksia, mutta kokonaisuudessaan se visio suhteessa enemmän poronhoidon tulevaisuutta uhkaavia kehityskulkuja, kuin poronhoidon toimintaedellytystä edistäviä toimia.

Kaavaehdotuksen alueella on jo voimassa oleva Suurhiekkan merituulivoimapuiston osayleiskaava. Luke toteaa, että Perämeren alueella on jo rakennetun merituulivoiman lisäksi vireillä lukuisia merituulivoimahankkeita, eikä suunnittelu kokonaisuudessaan ole selkeästi minkään tahon hallinnassa. Hankkeiden mahdollisia yhteisvaikutuksia esimerkiksi lintuihin, hylkeisiin ja vaelluskaloihin ei pystytä nykyisillä tiedoilla ennakoimaan. Yhteisvaikutuksiin tulisi Luken käsityksen mukaan kiinnittää enemmän huomiota ja niiden ennakkointiin tarvittavaa tietoa tulisi hankkia lisää.

3 Lausunnon tiivistelmä

Mikäli yleiskaavan mahdollistamat muutokset toteutuisivat täysimittaisina, rajaisivat ne voimakkaasti poronhoitoon toimintamahdollisuuksia kunnan alueella. Se kuinka suuria vaikutuksia poronhoitoon tulee käytännössä kohdistumaan, riippuu erityisesti siitä, missä määrin energiantuotanto ja kaivostoiminta tulevat kunnan alueella lisääntymään. Jo tällä hetkellä erityisesti tuulivoiman osalta poronhoidon toimintaedellytykset ovat kaventuneet. Luke näkee puutteena, että suoria poronhoidon toimintaedellytyksiä parantavia suunnitelmia ei juurikaan esitellä. Luke korostaa, että poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulee tukeutua poronhoitoon liittyviin tutkimuksiin, tietoihin ja aineistoihin sekä paliskuntien kanssa käytävään vuoropuheluun ja tiedonvaihtoon. Luke toteaa, että Perämeren alueella on jo rakennetun merituulivoiman lisäksi vireillä lukuisia merituulivoimahankkeita, eikä suunnittelu kokonaisuudessaan ole selkeästi minkään tahon hallinnassa.

Hankkeiden mahdollisia yhteisvaikutuksia esimerkiksi lintuihin, hylkeisiin ja vaelluskaloihin ei pystytä nykyisillä tiedoilla ennakoimaan. Yhteisvaikutuksiin tulisi Luken käsityksen mukaan kiinnittää enemmän huomiota ja niiden ennakkointiin tarvittavaa tietoa tulisi hankkia lisää.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 10.01.2025 klo 15:58:04.

Lausunnon valmistelija(t):

Saara Kattainen

Antti Pekkarinen, Ari Leskelä

Liitteet:

Tiedoksi: